

másvalakit. – Én azzal, hogy elvállaltam a felkérést, azt szerettem volna megakadályozni, hogy az Operaházban elindult folyamatok megakadjanak, mert úgy érzem, ezeket végre kell hajtani ahhoz, hogy eredményhez vezessenek. Négy évvel ezelőtt mi ezeket a változtatásokat már egyszer elkezdtük, csak akkor ezt megakadályozta egy kormány- illetve egy vezetőségváltás – fogalmazott az új főzeneigazgató lapunknak. Amit leginkább szeretnék elérni, az az, hogy részint az operaházi erővel, részint az operához értő külső emberekkel kidolgozzunk olyan stratégiai terveket az Operaház részére, amik elképzelhető variánsai lennének a magyar operajátszásnak. Ezeket számszerűsíteni is szeretnék, hogy a most felálló minisztérium elé olyan számadatokkal alátámasztott variációkat tehessünk, amelyekből el tudnák dönteni, hogy melyiket szeretnék választani. Azt is lehet, hogy ennyi pénzből kell gazdálkodni, azt azonban semmiképpen nem lehet megoldani, hogy ekkora támogatás mellett ugyanezt folytassuk, ha nem kapunk több pénzt, akkor lényegesen

szűkíteni kell az előadásokat, esetleg a játszóhelyet és a dolgozók létszámát is. Racionális érveket kell felhozni, hiszen ma már a politikusokat az Operaházzal kapcsolatban csak ezekkel lehet meggyőzni – tette hozzá a régi-új főzeneigazgató. Győriványi emlékeztetett: 2001-ben a dalszínház 2,1 milliárdból gazdálkodott, pedig akkor többen dolgoztak a háznál és több előadás volt, mint most, amikor 5,5 milliárdos az éves költségvetés. – Ezért mindenkinek az az érzése, és ez egy kicsit igaz is, hogy egy lyukas zsákba öntik be a pénzt. Ezt a lyukas zsákot pedig be kellene foltozni – fogalmazott a főzeneigazgató, aki attól teszi függővé, hogy indul-e a később kiírásra kerülő főzeneigazgatói pályázaton, hogy a következő minisztériumi vezetésnek van –e bizalma benne, s hogy az, amit az új fenntartó vár az Operaházról, az számára vállalható-e.

Az Operaház körüli káoszt egyéb jellegű botrányok is kísérik: Rác István, a közalkalmazotti tanács elnöke azt állítja: életveszélyesen megfenyegette Hegyi

Árpád Jutocsa főigazgató, konkrétan azt mondta neki, elvágja a torkát. A főigazgató az állítást nevetségesnek nevezte. A Magyar Újságírók Országos Szövetségének etikai bizottsága is felemelte szavát Hegyi Árpád Jutocsa ellen, mivel az egyik sajtótájékoztatón félbeszakított egy újságírót, nevezetesen az etikai bizottság egyik tagját, az Aranytollas László Zsuzsát, megvonta tőle a szót, és bezárta a rendezvényt. – Kérdés helyett a véleményét közölte László Zsuzsa újságíró, ezért mivel már minden mondanóját elmondta az operaház vezetése, a főigazgató bezárta a sajtótájékoztatót – válaszolta közleményében az Operaház. Az intézményben a szakszervezet sztrájkot is tartott, A nürnbergi mesterdalnokok előadása fél órával később kezdődött, a közönséget a csúszás okáról szóló tájékoztató szórólapokból azonban csak az elsőnek jutott, ugyanis a jegyeszedők összeszedték, az énekesek-zeneszek elmondása szerint Hegyi Árpád Jutocsa felszólítására.

Pál Eszter

Ünnepi játék ünnepi muzsikálással

Fischer Ádám a Wagner Napokkal a Rádiózenekart is reflektorfénybe állítja

Különleges, fesztiválstílusban előadott Parsifal-produkciónak tapsolhattak az érdeklődők 2006. június 10-én és 17-én a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben. A koncertek dirigense Fischer Ádám volt, akitől a Budapesti Wagner Napok ötlete is származik. A karmester ezzel a hagyományteremtő fesztivállal is szeretné reflektorfénybe állítani együttesét, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarát. A muzsikuskok komoly műhelymunkával készültek erre a fellépésre, s első karmesterük, Kovács László szerint, a zenekar gyorsan elsajátította az operai játékmódot.

– A Rádiózenekar ritkán mutat be operákat, ezt a monumentális Wagner-művet pedig most játssza először. Mennyire elégedett együttese teljesítményével?

Fischer Ádám: – Sokszor azért dirigálok szívesen operazenekar élén hangversenyt vagy szimfonikus együttesnek operát, mert ilyenkor ezek a zenekarok még koncentráltabban készülnek a számukra különleges feladatra. A Rádióze-

nekarral azért is volt nagyon jó dolgozni, mert muzsikusaikat nem kötötték tradíciók, számukra minden újnak számított, s így sok olyan zenei elképzelésemet meg tudták valósítani, amit eddig egyetlen zenekar sem. A Parsifal-nál pedig még sokkal jobban rám kellett bízniuk magukat, mint más koncerteknél, mert ez a bonyolult, szólistákat, kórust, gyerekkart felvonulatú darab akkor szólal meg igazán jól, ha a pálcám minden rezdülését köve-

tik. Így az, hogy milyen teljesítményt nyújtottak, 85%-ban rajtam múlott. Az együttes igazán mindent megtett, s remek munkát végzett a darabot betanító Kovács László is.

– A tervek szerint a Wagner Napok évről-évre, minden júniusban színre kerülnek majd a Művészetek Palotájában. A sorozat nyitóprodukciójául miért a Parsifalt választotta?

F. Á.: – Mert Wagner utolsó operája igazán lenyűgöző alkotás, s ez a mű nem állítja olyan nehéz követelmények elé a zenekart, mint például *A Rajna kincse*. A muzsikuskok számára talán ez a legkönnyebben megtanulható és eljátszható darab a Wagner-repertoárból. Ráadásul nekem arra is figyelniem kellett, hogy hány próbával tudjuk ezt a produkciót bemutatni, hiszen nem tarthatom hetekig Budapesten az előadás nemzetközi hírvénekeiseit, s ezért is esett a választásom a *Parsifal*-ra. A következő lépés *A Rajna kincse* és *A walkür* lesz, ezt a két zenedrámát jövőre akarom bemutatni, 2008-ban pedig másorra kerül még a Siegfried és Az istenek alkonya is. Ha minden jól megy, akkor két év múlva már elő tudjuk adni a teljes *Ring*-et, terveim szerint négy egymást követő estén, vagyis délutánon, hiszen az előadások négykor kezdődnek, akárcsak Bayreuthban...

– *Wagner ünnepi játéka félig színpadszerűen, félig koncertszerűen került színre. Így lesz ez a jövőben is?*

– Most a látványért és a koncepcióért felelős *Szemerédy Alexandrával* és *Paráditka Magdolnával* együtt kísérleteztünk, igyekeztünk kipróbálni minden lehetőséget. Számos avantgarde megoldást is kitaláltunk, mert meg kellett tapasztalunk, hogy ebben a teremben mi az, ami hatásos és jó. Olyan fesztivált akarunk ugyanis az érdeklődőknek kínálni, ami máshol sehol sincs.

– *A Budapesti Wagner Napoknak terjed a világban is a híre?*

F. Á.: Igen, nagy az érdeklődés, de az volna az igazi, ha erre a sorozatra a szakma is felfigyelne... S elismerné a Rádiózenekar teljesítményét, hiszen ahogyan muzsikálnak, azzal bárhol a világban megállnák a helyüket. A különleges budapesti Wagner-sorozattal az egyik célom egyébként tényleg az, hogy reflektorfénybe állítsam a Rádiózenekart, s megmutassam, ez az együttes rendkívüli teljesítményekre képes. S a fesztivállal Klemperec útmutatását is követem, aki szerint a legfontosabb, hogy a karmester felkeltse a zenekar becsvágyát és kedvét. Persze, azért emellett zenei elképzelésekre is szükség van... Nagyon örülök, hogy a Parsifalt egyenes adásban, a világ több országában közvetítette a rádió, hiszen

egy ilyen produkció valóban a jó híret viszi a magyar zenekarnak.

– *Amire sajnós az együttes egyre nehezebbé váló anyagi helyzetében óriási szüksége van...*

F. Á.: – Amikor a Rádiózenekar főzeneigazgatói posztjára felkérést kaptam, azért vállaltam el, mert értékes, tehetséges társulatnak tartom őket. Nagyon fontos partnereim a Wagner Fesztiválban, s ha az együttesrel a jövőben bármi gond adódna, nem is folytatnám nélkülük a sorozatot...

– *Reményeink szerint ez év őszétől lesz az együttes főzeneigazgatója. Milyen most a helyzet?*

F. Á.: – Egyelőre a Rádióban senkinek sincs joga semmiről tárgyalni. Ez számomra azért is nagyon rossz, mert így nincs senki, aki kötelezettséget tudna vállalni, mondjuk egy 2008-as koncertre, pedig én a legjobb művészeket akarom meghívni a Rádiózenekarhoz, s nekik bizony már két évre előre tele a naptárunk... Remélem, ha lesz új elnöke a Rádiónak, akkor végre ezekben az ügyekben is dönt valaki.

– *Legutóbbi beszélgetésünkkor Alföldy-Boruss István adófőszerkesztő azt mondta, annyira rossz a zenekar anyagi helyzete, hogy kénytelenek a következő szezonban kevesebb koncertet rendezni...*

F. Á.: – Ez ellen sajnós, egyelőre semmit sem tudok tenni. Viszont ha kevesebb a hangverseny, akkor szeretném, ha az a néhány produkció igazán jelentős lenne. Ezért is tesz nagyon boldoggá, hogy a Rádiózenekar a következő évadban meghívást kapott a Bécsi Ünnepi Hetekre. Mi vagyunk tudomásom szerint az első magyar együttes, aki felléphet ezen a programsorozaton, s talán ezzel is bizonyíthatjuk, olyan színvonalon muzsikálunk, amely érdemes a támogatásra...

– *Visszatérve a Wagner Fesztiválra, a Parsifal bemutatását hosszú hetek műhelymunkája előzte meg, amelynek Fischer Ádám mellett Kovács László első karmester volt a vezetője. Hogyan folyt a felkészülés?*

Kovács László: – Most nagy hasznát vettük annak a koncentrált munkatempónak, a lapról való, azonnali játék képességének, amelyet az együttes a stúdiófelvé-

telek során megszokott, akárcsak a Rádiózenekar játékára jellemző flexibilitásnak. Ezek nélkül a tulajdonságok nélkül az együttes nem is vállalkozhatott volna erre a feladatra. Wagner monstre alkotása azonban emellett is extra felkészülést igényelt, a nehezebb zenekari állásokon az egyes hangszercsoportok külön-külön is dolgoztak, a szólamvezetők számos szólampróbát tartottak, hogy minden a lehető legjobban menjen. A rengeteg, fáradtságos munka eredménye egyébként a zenekar hangzásán is megfigyelhető.

– *Amikor először szóba került ez a fesztivál, úgy tűnt, mintha kicsit megijedt volna tőle az együttes...*

K. L.: – Igen, mert ez a darab eléggé eltér attól, mint amit a muzsikuskok megszoktak. Az első sokkot a mű hossza jelentette. Bizony akadtak napok, amikor közel kilencórán keresztül próbáltak folyamatosan... Ahogy azonban a muzsikuskok egyre jobban elmélyültek a darabban, úgy kezdték élvezni ezt a különleges feladatot. Az együttesnek külön örömet jelentettek a kiváló énekesek, akik mindmind hatalmas hangok, s élmény volt velük muzsikálni. Persze a szólisták kísérete nemcsak újdonságot – a zenekarnak ugyanis ritkán van módja énekesekkel dolgozni –, hanem nehézséget is jelentett, hiszen meg kellett szokni azt is, hogy majd minden taktust más tempóban adnak elő, s ehhez szintén igazodni kellett. A sokféle buktató mellett, pedig annak a hangzásigénynek is meg kellett felelni, amelyet Fischer Ádám támasztott, s ez bizony nem volt egyszerű feladat. A sok gyakorlásnak köszönhetően azonban szerencsére az együttes gyorsan elsajátította az operai játékmódot.

– *S többen azt mondták, ha a zenekar az árokban ül, még jobb a Bartók Béla Hangversenyterem akusztikája, mint amikor a színpadon muzsikálnak.*

K. L.: – Bármennyire meglepő is, de ez valóban így igaz. Ha az árokban játszott az együttes, tökéletes volt a hangzás. S mindezt izgalmasan egészítették ki az énekhangok, a Strausz Kálmán vezette Rádióénekkar, amely a színpadon, s az első emeleten kapott helyet, valamint a szintén pódiumon lévő Nemzeti Énekkar, valamint a Rádió Gyermekkórusa Antal Mátyás betanításával. R. Zs.